

I. L.:

Grob sv. Nauma.

ajprej moram povedati, kdo je bil sv. Naum. Gotovo ga vsi ne poznate, dasi je eden največjih naših jugoslovenskih svetnikov. Bil je učenec sv. Metoda. Ko je namreč l. 863. prišel sv. Metod s svojim bratom Cirilom na Veliko Moravo, da bi po želji kneza Rastislava učil narod krščanske vere v slovanskem jeziku, je zbral okolo sebe več učencev, med njimi tudi 50 Slovencev iz Panonije, kjer je vladal naš knez Kocelj. Ti učenci so se naučili pisati glagolico, ki jo je bil izumil sv. Ciril, da so z njo pisali svete knjige, prevod evangelijev in druge, ki so jih rabili pri službi božji. Kakor veste, je sv. Ciril že l. 869. v Rimu umrl in Metod je sam nadaljeval veliko delo, da bi podal vsem Slovanom potrebne cerkvene knjige. Zato je zbral ob sebi učence in med temi je bil tudi sv. Naum. Toda Nemci so sovražili Metoda in so pridobili zase Rastislavovega nečaka Svetopolka, ki je začel preganjati sv. Metoda in njegove učence. Ko je sv. Metod l. 885. umrl, so morali njegovi učenci zapustiti Veliko Moravo in so šli nazaj na Balkan, od koder sta bila prišla sv. Ciril in Metod, ki sta bila rojena v Solunu. Tam so našli zavetišče na bolgarskem dvoru in so marljivo širili sv. vero med balkanskimi Slovani. Vsak učenec si je izbral svoj okraj. Med učenci so najbolj znani: Gorazd, Klemen, Sava in Naum. Sv. Naum si je izbral za svoje delovanje okolico Ohridskega jezera. To jezero ni celotno v Jugoslaviji. Njegov južni del spada k Albaniji, tako da gre meja čez jezero. In prav tam ob meji stoji danes samostan s cerkvico in grobom sv. Nauma. Zadnji čas je nastal spor, ali bo ta dragoceni košček zemlje pripadel k nam ali k Albaniji. Sv. Nauma ne časte namreč samo kristjani, ampak tudi Albanci in Mohamedanci. Na njegov grob prihajajo romarji vseh vrst in vseh ver iz macedonskih, grških in albanskih krajev. Vsi verujejo v njegovo pomoč in pravijo, da se je zgodilo že mnogo čudežev in da sv. Naum vsem enako pomaga. Zato so hoteli Albanci ta kraj zase, mi pa smo ugovarjali, ker je bil sv. Naum Slovan in je učil v slovanskem jeziku in med slovanskim narodom.

Okolica ohridskega jezera je znana po svoji krasoti in po svojem milem podnebjju. Tu raste južno sadje in dobro vino. V tej okolici je torej deloval sv. Naum in živel v puščavi pobožno življenje. Imel je dva voliča in je z njima obdeloval svoje polje. Nekoč je prišel medved in mu je raztrgal enega voliča. Bog je medveda kaznoval, moral je iti k svetniku in se dal vpreči poleg voliča in tako je svetnik oral z voličem in medvedom. Naum je umrl v visoki starosti, in na njegovem grobu so postavili cerkvico in samostan.

Lep je ta del naše domovine, ki je postal zopet naš šele po svetovni vojni. Tisoč let je preteklo, odkar je hodil tu sv. Naum, učeč slovanski narod. Pozneje so se širili tukaj divji Arnauti, ošabni Grki in krvoločni Turki. Mnoga imena so še slovanska, prebivalstvo pa je tuje...

Ako pogledate na zemljevid, vidite na severnem bregu jezera naše mesto Strugo. Tu sedemo v motorni čoln, ki je last naših mornarjev. Jadramo ob vzhodni strani, kjer leži staro mesto Ohrid. Nad bregom se dviga greben z gozdi zarasle Galičice. Ohridsko jezero je mirno, toda mornarji pripovedujejo, da pride časih v nekaj minutah huda nevihta. Na beli skali se sveti v daljavi samostansko zidovje sv. Nauma. Zadaj za njim je Podgradec, ki je pa že albanski. Na vratih samostana vidimo sliko sv. Nauma, kako orje z voličem in medvedom. Tako ga vedno slikajo. Menih nas povabi v samostan. V sredi je mala cerkvice. Med vojno so bile tu hude bitke in je tudi samostan mnogo trpel. V posebni kapelici je grob. Od tu je krasen razgled na jezero in okolico (690 m). Nekoliko naprej je malo jezero in več potokov, ki prihajajo iz Prespanskega jezera, stoječega tik za Ohridskim in nad Ohridskim jezerom. Tu stojimo na meji treh svetov in treh narodov in na naših starih slovanskih tleh.

KRALJICA MARIJA IH PRESTOLONASL. PETER,
VNUK PETRA MRKONJIČA